

Innførsel og utførsel av legemidler til eget bruk

Hvilke regler gjelder ved innførsel og utførsel av legemidler og medbringning av legemidler på reise i utlandet? Her gis en oversikt over hvilke bestemmelser som gjelder for legemidler til personlig bruk, dvs. legemidler til eget medisinsk bruk. For ervervsmessig import gjelder andre regler.

Martin Bjerke

martin.bjerke@legemiddelverket.no
Statens legemiddelverk
Sven Oftedals vei 6
0950 Oslo

Innførsel og medbringning av legemidler til personlig bruk omtales i forordet til EUs legemiddeldirektiv (1). Bestemmelsene gjelder for alle som er bosatt innen EØS-området og gir en person rett til å ha med seg en rimelig mengde legemidler til bruk under reise innenfor området og ved forsendelse å innføre legemidler som er lovlig innkjøpt i et annet EØS-land. Norsk lovgivning har i forskrifts form tatt reglene, som gjelder innenfor EØS-området, inn i bestemmelsene, som i prinsippet gjelder alle land (2).

Medbringning på reise

Ved reiser innenfor EØS-området kan reisende medbringe legemidler som tilsvarer inntil ett års forbruk. Reisende fra land utenfor EØS-området, såkalt tredjeland, kan medbringe legemidler for høyst tre måneders forbruk.

For legemidler som inneholder narkotika og psykotrope stoffer og dopingmidler gjelder egne bestemmelser. Reisende innen Schengen-området, dvs. Belgia, Danmark, Finland, Frankrike, Hellas, Island, Italia, Latvia, Litauen, Luxembourg, Malta, Nederland, Norge, Polen, Portugal, Slovenia, Spania, Sveits, Sverige, Tsjekkia, Tyskland, Ungarn og Østerrike, kan ta med seg legemidler inneholdende narkotika og psykotrope stoffer for inntil 30 dagers forbruk. Disse reisende bør ha med seg en såkalt Schengen-attest. Alle apoteker kan utstede slike attester med gyldighet for 30

dager. Til land utenom Schengen-området kan det som hovedregel tas med legemidler klassifisert som narkotika for inntil én ukes forbruk og legemidler som inneholder psykotrope stoffer for inntil én måneds forbruk. For alle land gjelder at det kan tas med legemidler som inneholder stoffer ført på dopingslisten for et forbruk på inntil én måned.

Ved reiser til land utenfor Schengen-området kan Statens legemiddelverk etter søknad gi tillatelse til å medbringe legemidler inneholdende narkotika og psykotrope stoffer ved reiser som overskrider de grensene som er angitt ovenfor. Legemiddelverket utsteder i slike tilfeller en erklæring på engelsk.

Narkotikaforskriften (3) har en egen bestemmelse om narkotika som er forbudt, dvs. forbud mot tilvirkning, innførsel, utførsel, transitt, omsetning, besittelse og bruk av bestemte narkotiske stoffer. For å kunne forskrive slike legemidler må det også foreligge særskilt tillatelse fra Helsedepartementet. Legemiddelverket gir tillatelse til at slike legemidler kan medbringes på reise. Det mest aktuelle eksemplet i denne gruppen er legemidler som inneholder sentralstimulerende stoffer.

I alle tilfeller må den reisende kunne dokumentere overfor tollvesenet at legemidlene er forskrevet til vedkommendes personlige bruk. Det må enten kunne fremlegges originalemballasje/etikett på pakning fra apotek, legeerklæring eller kopi av resept.

De reisende må være oppmerksom på at tillatelsene som gis ved reiser til land utenfor Schengen-området, gjelder passering av den norske grensen, ikke ved innreise til andre land.

Innførsel og utførsel ved forsendelse

Personlig innførsel ved postforsendelse eller annen forsendelsemåte, for eksempel etter bestilling over Internett, er tillatt fra land innenfor EØS-området. For å kunne innføres må legemidlene være til eget medisinsk bruk og lovlig anskaffet i landet det er innkjøpt. Slik innførsel er ikke tillatt for

Du kan bare ta med deg legemidler til eget bruk. Illustrasjonsfoto © Matthias Kulka/Corbis/SCANPIX

personer under 18 år. Det er ikke tillatt å innføre produkter som inneholder narkotika og psykotrope stoffer og dopingmidler.

På samme måte kan legemidler sendes ut av landet til for eksempel en norsk statsborger som er til behandling i et EØS-land eller til en som har glemt å ta med seg sine legemidler ved utreise.

Både ved innførsel og utførsel må det kunne dokumenteres overfor tollvesenet at legemidlene er til personlig bruk og at de er lovlig anskaffet.

Resepters gyldighet over landegrensene

En lege som er autorisert i et nordisk land og leger som fyller vilkårene for å yte tjeneste i Norge i samsvar med forskrift om godkjenning av helsepersonell i henhold til EØS-avtalen, kan rekvirere legemidler som i Norge er plassert i reseptgruppe B og C. Det er visse begrensninger i retten til å forskrive, for eksempel gjelder det bruk av telefonresepter. Finske og svenske leger som har tjeneste i legedistrikt som grenser til Norge, har generell lisens og kan også forskrive legemidler i reseptgruppe A (4).

Et apotek som mottar utenlandsk resept, må, på samme måte som ved ekspedering av norske resepter, forsikre seg om at den er gyldig og må kunne tyde den. Ved tvil må apoteket kontakte forskrivende lege. Dette vil ofte være en større utfordring ved utenlandske enn ved norske resepter, særlig hvis reseptutskriver kommer fra et ikke-skandinaviske land. Tilsvarende vil norske pasienter som forsøker å få ekspedert en norsk resept på et apotek i et annet land innen EØS-området, kunne støte på vanskeligheter. Legemiddelverket har ikke oversikt over om alle EØS-land har implementert bestemmelsen om EØS-resepter.

Oppgitte interessekonflikter: Ingen

Litteratur

1. Directive 2001/83/EC of the European Parliament and of the Council of 6 November on the community code relating to 1. Medicinal products for human use. Strasbourg: Europaparlamentet, 2001.
2. Forskrift 2. november 2004 om tilvirkning og import av legemidler.
3. Forskrift 30. juni 1978 om narkotika m.v.
4. Forskrift 27. april 1998 om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek.

Manuskriptet ble mottatt 25.3. 2010 og godkjent 29.4. 2010. Medisinsk redaktør Petter Gjersvik.

Deadline med alvorlige følger

Deadline var opprinnelig en linje som var trukket på et fengselsområde. Dersom fangene overtrådte grensen, ble de skutt på stedet. Overtredelse av vår tids deadline har ikke like dramatiske konsekvenser.

Uttrykket deadline kommer fra amerikansk-engelsk, og et av de eldste kjente eksempler dreier seg nettopp om amerikanske forhold. I *The Oxford English Dictionary* står et sitat fra en redegjørelse i den amerikanske kongressen i 1864, altså mens borgerkrigen fremdeles pågikk. Det dreide seg om innretningen av en militær fangeleir: «The «dead line», beyond which the prisoners are not allowed to pass» (1). I sitatet er ordet satt i anførselstegn. Det tyder på at uttrykket ennå var nytt eller ikke riktig offisielt (2).

I dette tilfellet hadde ordet sin opprinnelige stedlige betydning. Siden har det fått den overførte tidsbetydningen: et tidspunkt man ikke må overskride. Spesielt brukes deadline om aller siste frist for innlevering av stoff til aviser, tidsskrifter og bøker. I *The Oxford English Dictionary* er slik bruk registrert fra omkring 1920 (1).

Ordet deadline kom i bruk i Norge i 1950-årene (3). Man har forsøkt seg med forskjellige avløserord, bl.a. leveringsfrist, tidsfrist og dødstrekk (4). Da jeg var med i redaksjonen i studentbladet *Æsculap* i 1990-årene, brukte vi konsekvent uttrykket dødlinje, som også finnes på dansk (5), men ingen av disse forslagene har erstattet deadline. På dansk har man synonymet «skæringsdato» (5), som også gir en rekke treff på norsk (skjæringsdato), men det står ikke i allmennordbøkene. Dødlinje brukes for øvrig i idrettspråket, særlig i fotball, da som betegnelse på linjen som avgrenser banen på tverrsidene.

Ordet deadline er kommet for å bli. Det har for lengst fått plass i allmennordbøkene, og i mediearkivet Retriever er det registrert nesten 5 000 ganger (26.4. 2010). Det er et eksempel på direkte lån – vi skriver og uttaler det som på engelsk. Det kan by på problemer å innpasse slike lånord til norsk bøyningens mønster. Ifølge Bokmålsordboka er deadline et ubøyelig hankjønnord (6), mens andre anbefaler *deadlines* i flertall (7, 8). Ord som bevarer engelsk flertalls-s, er gjerne slike som ikke er fullt integrert i språket, men i uttale og/eller skrivemåte

Illustrasjonsfoto © age fotostock/GV-Press/NordicPhotos

har preg av sitatlån, slik som skinheads, slides og evergreens (9, 10).

Enhver skribent må holde deadline. Men konsekvensen for den som ikke gjør det, er heldigvis ikke like ille som i amerikanske fengsler på 1800-tallet.

Erlend Hem

erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Dead-line. *The Oxford English Dictionary*. <http://dictionary.oed.com/cgi/entry/50058086> [26.4.2010].
2. Jacobsen HG, Jensen H, Jørgensen PS. *Politikens ord med historie*. København: Politikens forlag, 1994: 54.
3. Leira V, red. *Nyord i norsk 1945–1975*. Bergen: Universitetsforlaget, 1982: 91.
4. På godt norsk – avløserord. *Språkrådet*. www.sprakrad.no/Sprakhjelp/Raad/Norsk-for-engelsk/Avloeserord [26.4.2010].
5. *Den Danske Ordbog*. Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. <http://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=deadline> [11.5.2010].
6. *Bokmålsordboka*. www.dokpro.uio.no/per/ordboksoek/ordbok.cgi?OPP=deadline [26.4.2010].
7. Guttu T, red. *Aschehoug og Gyldendals store norske ordbok: riksmål og moderat bokmål*. 2. utg. Oslo: Kunnskapsforlaget, 2005: 121.
8. *Norsk riksmålordsbok*. 2. utg. Bd. 5. Oslo: Kunnskapsforlaget, 1995: 542.
9. Vinje F-E. *Moderne norsk*. 5. utg. Oslo: Fagbokforlaget, 2002: 162–3.
10. *Lånord med engelsk bøyning*. I: Gundersen D, red. *Språkvett: skriveregler, grammatikk og språklige råd fra a til å*. Oslo: Kunnskapsforlaget, 2002: 224–5.